

ביטוח ימי

לשכת המסחר תל אביב והמרכז
ארגון העסקים הגדול בישראל

אליס אברמוביץ
משרד עורכי־דין

קצת היסטוריה

הגדרת החוזה לביטוח ימי

- חוק הסחר הימי העות'מאני משנת 1863:
"ביטוח ימי הוא הסכם, אשר לפיו מתחייב המבטח כלפי המבוטח, תמורת תשלום פרמיה מוסכמת, לשלם תשלום מלא, בסכום שנקבע, בעבור כל ההפסדים והנזקים אשר עלולים לקרות לו כתוצאה מסיכונים ימיים לדברים הצפויים לסיכוני ים"
- חוק הביטוח הימי האנגלי משנת 1906:
"חוזה לביטוח ימי הוא חוזה, אשר לפיו מתחייב המבטח לפצות את המבוטח, בצורה ובמידה עליהן הוסכם, נגד אבדן ימי - כלומר, סיכונים הכרוכים במסע ימי"
- הפוליסה הימית המקובלת בישראל היא הפוליסה הימית הסטנדרטית - כפופה לדין ולנוהג האנגליים.

פוליסה לביטוח ימי

מורכבת משני חלקים - הצהרת המבטחים + מפרט (schedule):

הצהרת המבטחים

"אנו... (שם של המבטחים) מסכימים בזה, תמורת תשלום דמי הביטוח הנקובים במיפרט, שישולמו לנו על ידי המבוטח או בשמו, לבטח נגד אבדן, נזק, אחריות או הוצאה באופן המובא להלן:"

מפרט הפוליסה:

- שם המבוטח
- שם האונייה (בפוליסה שוטפת או כיסוי פתוח - סיווג האונייה)
- המסע / תקופת הביטוח
- נשוא הביטוח
- הערך המוסכם
- סכום הביטוח
- הפרמיה

אבל - איזה סיכונים מכוסים בפוליסה?

סעיפי המכון מטענים - Institute Cargo Clauses

עקרונות יסוד

- אין כיסוי "נגד כל הסיכונים" - תמיד יש חריגים ומגבלות
 - סיכונים - הכוונה לסכנות מקריות, בעלות אופי תאונתי, והסיכון המבוטח חייב להיות גורם חיצוני ולא פעולה טבעית.
 - הביטוח הוא מפני נזק או אבדן פיזיים העלולים להיגרם לנשוא הביטוח, שהוא הסחורה, ולא מפני נזק כספי העלול להיגרם למבוטח.
 - **מערכת סעיפי (A)** מעניקה כיסוי רחב
 - **מערכת סעיפי (B)** מעניקה כיסוי בינוני
 - **מערכת סעיפי (C)** מעניקה כיסוי נגד סיכונים קטסטרופליים בלבד
- כל אחת ממערכות סעיפים אלו מכילה 19 סעיפים - 17 מהם זהים או כמעט זהים, ושני האחרים שונים בתכלית:
- סעיף מס' 1 - היקף הכיסוי
 - סעיף מס' 4 - החריגים

סעיף 1 - היקף הכיסוי

- **במערכת סעיפי (A)** - כל הסיכונים של אבדן או נזק, למעט כמותנה בסעיפים 4, 5, 6 ו-7 להלן
- **במערכת סעיפי (B)** - סיכונים מסוימים* של אבדן או נזק, למעט כמותנה בסעיפים 4, 5, 6 ו-7 להלן
* אש או התפוצצות, עלייה על שרטון/טביעה, התהפכות/ירידה מהפסים, התנגשות, פריקת המטען בנמל מצוקה, רעידת אדמה, התפרצות וולקנית או ברק, היזק משותף, הטלה לים/שטיפה מסיפון האונייה, חדירת מי ים, אבדן כליל עקב נפילה מהאונייה/טעינה/פריקה
- **במערכת סעיפי (C)** - סיכונים מסוימים* של אבדן או נזק, למעט כמותנה בסעיפים 4, 5, 6 ו-7 להלן
* אש או התפוצצות, עלייה על שרטון/טביעה, התהפכות/ירידה מהפסים, התנגשות, פריקת המטען בנמל מצוקה, רעידת אדמה, התפרצות וולקנית או ברק, היזק משותף, הטלה לים/שטיפה מסיפון האונייה, חדירת מי ים, אבדן כליל עקב נפילה מהאונייה/טעינה/פריקה

סעיף 4 - החריגים

סעיף 5 - סעיף אי כושר שיט

סעיף 6 - סיכוני מלחמה

סעיף 7 - שביתות

אפשר להרחיב את הכיסוי הניתן בפוליסות עם תנאי (B) או (C), בתנאי שההרחבה עולה בקנה אחד עם הסיכון העיקרי (למשל, לא ניתן להוסיף לפוליסה עם תנאי (C) סיכון מי ים). דוגמאות של סיכונים חיצוניים: גניבה, אי מסירה וחסר במסירה, דליפה, שבר, נזק שנגרם על ידי מטען אחר, מעיכות וכיפופים, שריטות ונפילת ציפוי, מים מתוקים ומי גשם, עיבוי אי מים במחסן האונייה, חום, חשיפה למזג אוויר, נזק שנגרם מקרסים (וויס) ושמן.

סעיף 4 - החריגים

בשום מקרה הביטוח אינו מכסה:

- אבדן או נזק שמקורם בהתנהגות פזיזה של המבוטח
- נזילה רגילה, אבדן רגיל במשקל או בנפח, או בלאי ופחת רגיל
- אבדן או נזק שמקורם באריזה לא נאותה
- אבדן או נזק שנגרמו עקב פגם מטבע הבריאה
- נזק כתוצאה מאיחור

סעיפים נוספים

- סעיף 8 - משך הביטוח
- סעיף 9 - סיום חוזה ההובלה
- סעיף 10 - שינוי מסע
- סעיף 11 - זיקת הביטוח
- סעיף 12 - הוצאות משלוח
- סעיף 13 - אבדן כליל להלכה
- סעיף 14 - ערך מוגדל
- סעיף 15 - "אי־ניצול להנאה"
- סעיף 16 - חובתו של המבוטח
- סעיף 17 - ויתור
- סעיף 19 - משפט ונוהג

הרחבות

- ביטוח סיכוני מלחמה
- סעיפי המכון שביתות (מטענים)
- מזון קפוא
- בשר קפוא

תביעות

- חובת המבוטח במקרה של נזק - הקטנת הנזק, תום לב, הודעה למבטח
- מבוטח שגרם נזק ברשלנות - מכוסה
- חובת המצאת מסמכים למבטח תוך פרק זמן קצוב - התיישנות של שנה, שיבוב
- נטל הוכחת הנזק - חל על המבוטח

היזק משותף - General Average

תודה רבה על ההקשבה!

אליס אברמוביץ
משרד עורכי־דין

בית לשכת המסחר, רח' קרליבך 31, ת"ד 20486

תל־אביב-יפו 6713305 • alice@ab-legal.co.il

03-5497075 • 052-2744745

www.ab-legal.co.il